

Kujawsko-Pomorskie

Regionalne Obserwatorium
Terytorialne

Opieka nad dziećmi do lat 3 w województwie kujawsko-pomorskim

(w materiale wykorzystano dane do roku 2016
pochodzące z zasobów statystyki publicznej -
Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego)

**Materiał przygotowany przez Biuro Analiz
w Wydziale Analiz i Ewaluacji
Departamentu Rozwoju Regionalnego
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu**

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Opieka nad dziećmi do lat 3.....	3
1.1. Zmiany liczby dzieci do lat 3	3
1.2. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3	10
2. Podsumowanie i wnioski.....	15

Wprowadzenie

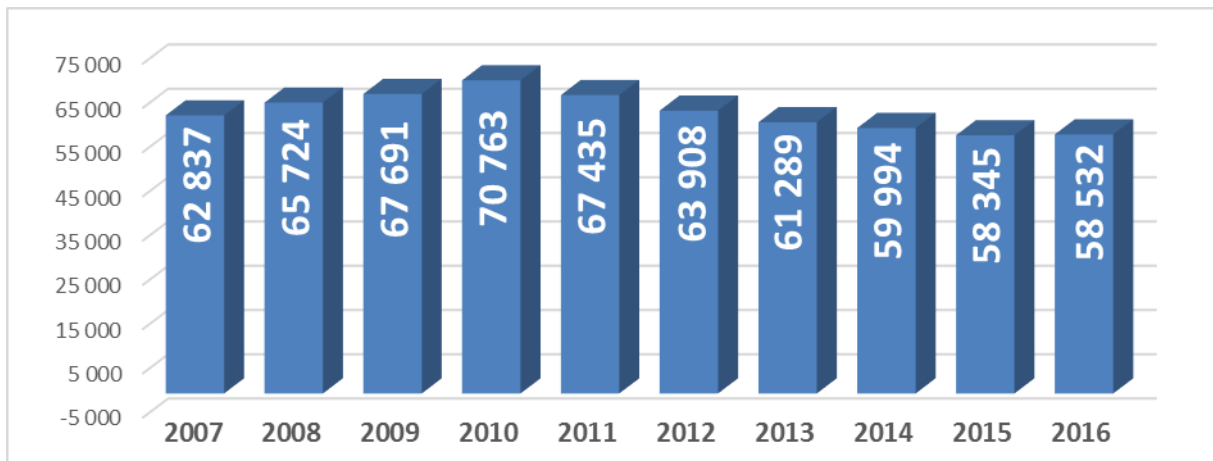
Celem cyklicznych opracowań jest przedstawienie aktualnej sytuacji demograficznej w grupie dzieci do lat 3, które mogą zostać objęte opieką w instytucjach uprawnionych do świadczenia tego rodzaju usług, tj. żłobkach, oddziałach żłobkowych i klubach dziecięcych. Materiał zawiera najnowsze dane (za 2016 rok) znajdujące się w zasobach statystyki publicznej (Głównego Urzędu Statystycznego - Banku Danych Lokalnych), dotyczące wykorzystania miejsc form opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie kujawsko-pomorskim. Analiza dotycząca upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 jest niezbędną do wdrożenia Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014 – 2020, w ramach Poddziałania 6.1.2 Inwestycje w infrastrukturę społeczną w ramach Działania 6.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną osi priorytetowej 6 – Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry oraz Poddziałania 8.4.1 - Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze, Poddziałania 8.4.2 Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz Poddziałania 8.4.3 - Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach ZIT w ramach Działania 8.4 Godzenie życia zawodowego i rodzinnego osi priorytetowej 8 - Aktywni na rynku pracy. Zgodnie z zapisami RPO, wsparcie w tym zakresie kierowane będzie na obszary charakteryzujące się słabym dostępem do usług opieki nad dziećmi do lat 3.

1. Opieka nad dziećmi do lat 3

1.1. Zmiany liczby dzieci do lat 3

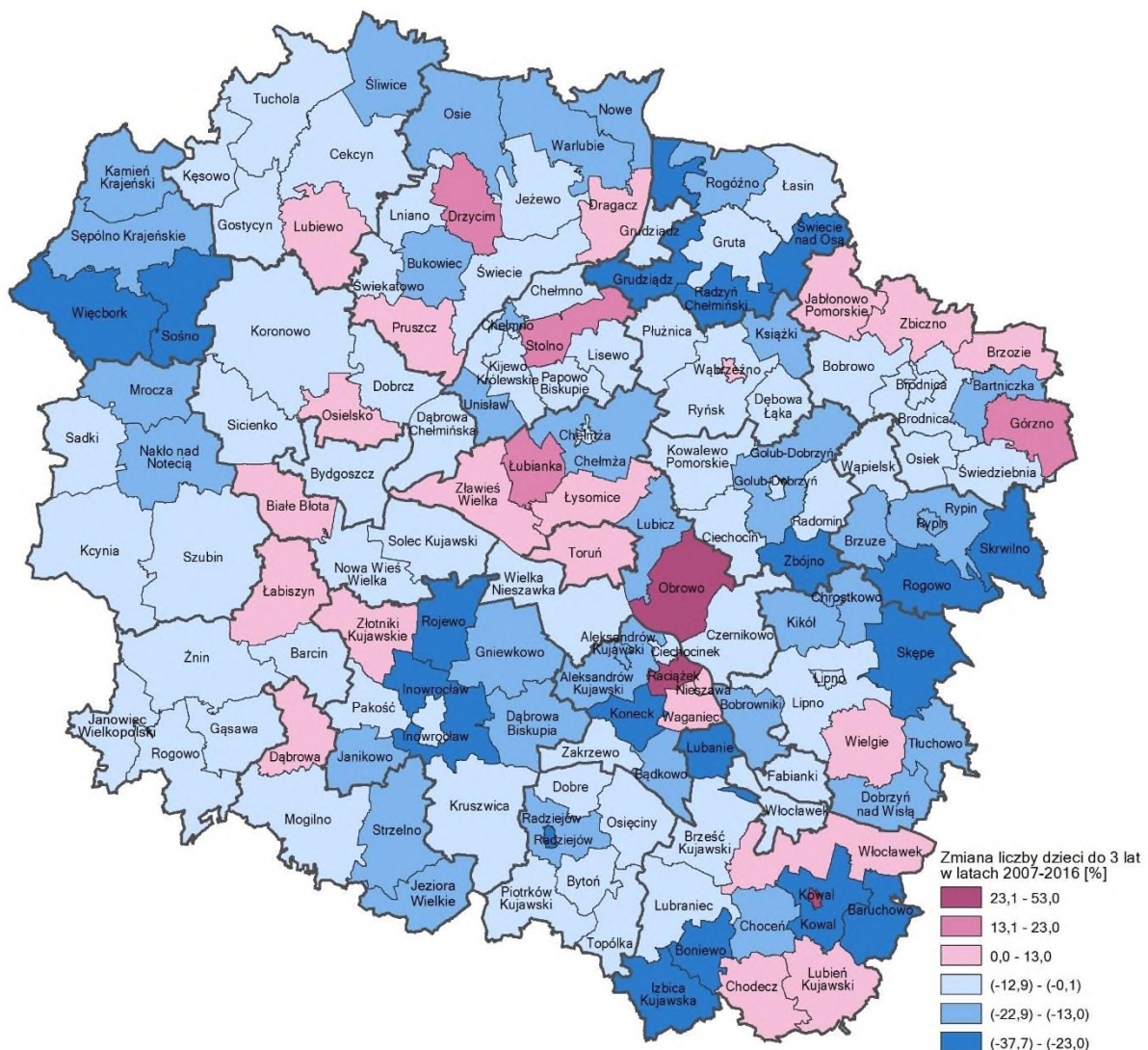
W ostatnich 10 latach (2007 - 2016) liczba dzieci w wieku do lat 3 w województwie kujawsko-pomorskim pozostawała na poziomie zbliżonym do 60 tys. Jednak od roku 2007 do roku 2010 obserwowano jej systematyczny wzrost (o 12,6%), następnie od 2011 roku spadek, by w roku 2013 zejść poniżej poziomu z roku 2007, a następnie w roku 2015 jeszcze pogłębić ten spadek, kiedy to w regionie było 58 345 dzieci w tym wieku (o 7,2% mniej niż w roku 2007, kiedy ta liczba wynosiła 62 837 dzieci), i o 17,5% mniej niż w najlepszym w ostatnim dziesięcioleciu roku 2010 (kiedy liczba dzieci w wieku do 3 lat wynosiła 70 763). W 2016 roku, po raz pierwszy od 5 lat, wzrosła liczba dzieci w tym wieku (o 187 osób – 0,3% w stosunku do roku 2015). W powiatach województwa, obserwowaliśmy w tym okresie (2007-2016) duże zróżnicowanie liczby dzieci do lat 3, największy spadek – przekraczający 10% zanotowano w powiatach: sępoleńskim (-22%), rypińskim (-20,3%), grudziądzkim (-19,4%), aleksandrowskim (-14,5%) oraz nakielskim (-14,1%). Jedynie 2 jednostki zanotowały wzrost liczby dzieci w tej grupie wiekowej: miasto Toruń (o 3,1%) oraz powiat toruński (o 2,1%) – średnia zmiana dla powiatów wynosiła -6,9%. Wśród gmin województwa dysproporcje są znacznie większe, największy spadek liczby dzieci do 3 lat w ostatnich dziesięciu latach (przekraczający 30%) zanotowano w gminach: Koneck (- 37,7%), Skrwilno (-33,5%), Inowrocław (- 33,3%), Izbica Kujawska (-33,0%), miście Radziejów (-31,1%) oraz Świecie nad Osą (-30,5%). Największy przyrost liczby dzieci w tej grupie wiekowej (przekraczający 20%) nastąpił w gminach Obrowo (53,0%), miście Kowal (28,6%) oraz gminie Raciążek (25,3%) – średnia dla gmin wynosiła - 9,2%. Łącznie w tym okresie w 26 jednostkach nastąpił wzrost liczby dzieci do lat 3, a w 116 jednostkach spadek.

Ryc. 1. Zmiana liczby dzieci w wieku do lat 3 w województwie kujawsko-pomorskim (2007-2016)

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS

Ryc. 2 Zmiana [%] liczby dzieci do 3 lat w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2007-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tab. 1. Zmiana (%) liczby dzieci w wieku do lat 3 w latach 2007 - 2016 w gminach województwa kujawsko-pomorskiego (osoby i na 1 tys. mieszkańców).

Lp.	Jednostka terytorialna	dzieci w wieku do 3 lat				Zmiana liczby dzieci do lat 3 [%]	zmiana [p. proc.] liczby dzieci na 1 tys. mieszkańców
		osoby	na 1 tys. mieszkańców	osoby	na 1 tys. mieszkańców		
		2007		2016		2007-2016	2007-2017
1	Aleksandrów Kujawski (1)	395	32,2	319	25,9	-19,24	-6,3
2	Aleksandrów Kujawski (2)	420	37,6	327	28,0	-22,14	-9,7
3	Barcin (3)	467	31,7	414	27,8	-11,35	-3,9
4	Bartniczka (2)	200	43,1	165	34,8	-17,50	-8,3
5	Baruchowo (2)	119	32,6	90	25,6	-24,37	-7,1
6	Bądkowo (2)	136	29,9	116	26,7	-14,71	-3,3
7	Białe Błota (2)	519	34,1	569	27,5	9,63	-6,6
8	Bobrowniki (2)	97	32,3	82	26,3	-15,46	-5,9
9	Bobrowo (2)	209	33,8	206	32,2	-1,44	-1,5
10	Boniewo (2)	115	32,5	82	23,7	-28,70	-8,8
11	Brodnica (1)	913	33,2	904	31,6	-0,99	-1,6
12	Brodnica (2)	297	44,3	266	33,0	-10,44	-11,3
13	Brześć Kujawski (3)	313	27,9	298	25,9	-4,79	-2,1
14	Brzozie (2)	124	34,6	135	35,6	8,87	1,0
15	Brzuze (2)	180	33,8	143	26,7	-20,56	-7,1
16	Bukowiec (2)	208	40,5	169	32,9	-18,75	-7,7
17	Bydgoszcz (1)	9 517	26,3	9 457	26,7	-0,63	0,4
18	Bytoń (2)	111	29,7	101	28,4	-9,01	-1,3
19	Cekcyn (2)	232	35,7	211	31,2	-9,05	-4,5
20	Chełmno (1)	617	30,3	484	24,2	-21,56	-6,1
21	Chełmno (2)	213	40,7	194	32,8	-8,92	-7,9
22	Chełmża (1)	480	31,5	441	29,9	-8,13	-1,6
23	Chełmża (2)	336	35,6	274	27,9	-18,45	-7,7
24	Chocień (2)	231	29,3	183	22,8	-20,78	-6,4
25	Chodecz (3)	174	27,5	181	29,5	4,02	2,0
26	Chrostkowo (2)	97	32,0	76	25,9	-21,65	-6,1
27	Ciechocin (2)	123	31,0	109	27,1	-11,38	-3,9
28	Ciechocinek (1)	257	23,7	227	21,6	-11,67	-2,1
29	Czernikowo (2)	312	36,7	284	31,3	-8,97	-5,4
30	Dąbrowa (2)	134	28,3	143	30,8	6,72	2,5
31	Dąbrowa Biskupia (2)	178	34,5	146	28,4	-17,98	-6,1
32	Dąbrowa Chełmińska (2)	268	36,5	248	30,2	-7,46	-6,3
33	Dębowa Łąka (2)	111	34,3	101	31,7	-9,01	-2,6

Lp.	Jednostka terytorialna	dzieci w wieku do 3 lat				Zmiana liczby dzieci do lat 3 [%]	zmiana [p. proc.] liczby dzieci na 1 tys. mieszkańców
		osoby	na 1 tys. mieszkańców	osoby	na 1 tys. mieszkańców		
		2007		2016		2007-2016	2007-2017
34	Dobrcz (2)	352	37,5	333	29,3	-5,40	-8,2
35	Dobre (2)	154	28,2	148	27,1	-3,90	-1,1
36	Dobrzyń nad Wisłą (3)	259	32,7	205	26,3	-20,85	-6,4
37	Dragacz (2)	221	32,1	238	32,7	7,69	0,7
38	Drzycim (2)	161	32,4	183	36,5	13,66	4,2
39	Fabianki (2)	264	29,5	256	25,7	-3,03	-3,8
40	Gąsawa (2)	157	30,2	151	28,9	-3,82	-1,3
41	Gniewkowo (3)	475	32,3	367	25,2	-22,74	-7,1
42	Golub-Dobrzyń (1)	395	30,5	388	30,2	-1,77	-0,3
43	Golub-Dobrzyń (2)	307	37,3	247	28,6	-19,54	-8,6
44	Gostycyn (2)	171	33,0	161	30,8	-5,85	-2,2
45	Górzno (3)	124	32,3	147	36,8	18,55	4,5
46	Grudziądz (1)	2 822	28,5	2 668	27,8	-5,46	-0,7
47	Grudziądz (2)	455	42,8	350	28,0	-23,08	-14,8
48	Gruła (2)	212	32,8	186	28,4	-12,26	-4,3
49	Inowrocław (1)	1 912	25,0	1 880	25,4	-1,67	0,4
50	Inowrocław (2)	372	33,5	248	21,3	-33,33	-12,2
51	Izbica Kujawska (3)	282	35,4	189	24,4	-32,98	-11,0
52	Jabłonowo Pomorskie (3)	287	31,7	293	32,6	2,09	0,8
53	Janikowo (3)	383	28,1	326	24,5	-14,88	-3,6
54	Janowiec Wielkopolski (3)	296	31,9	277	30,4	-6,42	-1,5
55	Jeziora Wielkie (2)	166	33,1	131	26,4	-21,08	-6,7
56	Jeżewo (2)	264	33,8	236	29,1	-10,61	-4,6
57	Kamień Krajeński (3)	258	37,6	224	31,9	-13,18	-5,6
58	Kcynia (3)	422	30,7	410	30,4	-2,84	-0,3
59	Kęsowo (2)	140	31,8	139	31,2	-0,71	-0,5
60	Kijewo Królewskie (2)	145	33,7	127	28,4	-12,41	-5,3
61	Kikół (2)	267	37,1	227	31,5	-14,98	-5,6
62	Koneck (2)	114	34,1	71	22,0	-37,72	-12,0
63	Koronowo (3)	721	30,8	699	28,9	-3,05	-1,9
64	Kowal (1)	70	20,3	90	25,3	28,57	5,1
65	Kowal (2)	129	31,6	96	24,4	-25,58	-7,2
66	Kowalewo Pomorskie (3)	357	31,5	334	29,0	-6,44	-2,5
67	Kruszwica (3)	550	27,7	482	24,6	-12,36	-3,1
68	Książki (2)	137	32,4	115	27,2	-16,06	-5,2

Lp.	Jednostka terytorialna	dzieci w wieku do 3 lat				Zmiana liczby dzieci do lat 3 [%]	zmiana [p. proc.] liczby dzieci na 1 tys. mieszkańców
		osoby	na 1 tys. mieszkańców	osoby	na 1 tys. mieszkańców		
		2007		2016		2007-2016	2007-2017
69	Lipno (1)	439	29,7	402	27,6	-8,43	-2,1
70	Lipno (2)	443	39,0	404	34,0	-8,80	-5,0
71	Lisewo (2)	166	32,0	160	30,2	-3,61	-1,7
72	Lniano (2)	148	36,1	133	31,0	-10,14	-5,1
73	Lubanie (2)	151	32,5	115	24,8	-23,84	-7,6
74	Lubicz (2)	664	37,6	570	29,3	-14,16	-8,3
75	Lubień Kujawski (3)	204	27,5	204	27,6	0,00	0,1
76	Lubiewo (2)	216	37,6	218	36,8	0,93	-0,8
77	Lubraniec (3)	285	28,6	256	26,6	-10,18	-2,1
78	Łabiszyn (3)	305	32,3	319	31,9	4,59	-0,4
79	Łasin (3)	288	35,1	255	31,6	-11,46	-3,5
80	Łubianka (2)	205	34,9	237	34,6	15,61	-0,3
81	Łysomice (2)	306	35,6	342	34,9	11,76	-0,7
82	Mogilno (3)	764	30,8	702	28,2	-8,12	-2,5
83	Mrocza (3)	341	37,1	279	30,1	-18,18	-7,0
84	Nakło nad Notecią (3)	1 088	33,9	864	26,9	-20,59	-7,1
85	Nieszawa (1)	46	22,8	51	26,2	10,87	3,3
86	Nowa Wieś Wielka (2)	281	33,0	260	26,2	-7,47	-6,8
87	Nowe (3)	347	32,7	270	25,8	-22,19	-6,9
88	Obrowo (2)	387	35,9	592	37,1	52,97	1,2
89	Osie (2)	206	38,8	174	31,9	-15,53	-6,9
90	Osiek (2)	145	35,9	132	32,5	-8,97	-3,4
91	Osielsko (2)	345	34,1	364	27,4	5,51	-6,7
92	Osięciny (2)	238	29,3	212	27,3	-10,92	-2,1
93	Pakość (3)	290	29,1	270	27,4	-6,90	-1,7
94	Papowo Biskupie (2)	152	34,6	140	32,0	-7,89	-2,6
95	Piotrków Kujawski (3)	289	30,4	264	28,1	-8,65	-2,3
96	Płużnica (2)	146	29,6	133	27,3	-8,90	-2,3
97	Pruszcz (2)	276	29,9	283	29,4	2,54	-0,6
98	Raciążek (2)	83	26,5	104	33,0	25,30	6,5
99	Radomin (2)	110	26,8	108	27,9	-1,82	1,1
100	Radziejów (1)	167	28,8	115	20,4	-31,14	-8,4
101	Radziejów (2)	152	34,8	119	26,7	-21,71	-8,1
102	Radzyń Chełmiński (3)	160	32,8	123	26,0	-23,13	-6,8
103	Rogowo (2)	199	42,9	147	30,6	-26,13	-12,3

Lp.	Jednostka terytorialna	dzieci w wieku do 3 lat				Zmiana liczby dzieci do lat 3 [%]	zmiana [p. proc.] liczby dzieci na 1 tys. mieszkańców
		osoby	na 1 tys. mieszkańców	osoby	na 1 tys. mieszkańców		
		2007		2016		2007-2016	2007-2017
104	Rogowo (2)	232	33,6	205	29,7	-11,64	-3,8
105	Rogóżno (2)	172	42,3	145	34,6	-15,70	-7,7
106	Rojewo (2)	191	41,2	142	30,0	-25,65	-11,2
107	Ryńsk (2)	282	33,0	279	32,2	-1,06	-0,9
108	Rypin (1)	498	30,0	420	25,5	-15,66	-4,5
109	Rypin (2)	302	40,8	249	33,0	-17,55	-7,8
110	Sadki (2)	252	35,2	241	33,0	-4,37	-2,2
111	Sępólno Krajeńskie (3)	511	32,1	426	26,7	-16,63	-5,4
112	Sicienko (2)	310	33,7	286	28,8	-7,74	-4,9
113	Skępe (3)	295	39,0	217	28,5	-26,44	-10,5
114	Skrwilno (2)	215	35,3	143	23,9	-33,49	-11,4
115	Solec Kujawski (3)	534	33,0	496	29,5	-7,12	-3,5
116	Sośno (2)	221	43,1	157	31,1	-28,96	-12,0
117	Stolno (2)	147	28,6	174	33,3	18,37	4,7
118	Strzelno (3)	393	32,1	313	26,7	-20,36	-5,4
119	Szubin (3)	838	36,6	733	29,9	-12,53	-6,7
120	Śliwice (2)	219	40,2	171	30,2	-21,92	-9,9
121	Świecie (3)	1 045	31,7	1 013	29,7	-3,06	-2,0
122	Świecie nad Osą (2)	200	46,4	139	32,3	-30,50	-14,2
123	Świedziebnia (2)	191	37,4	174	33,6	-8,90	-3,8
124	Świekatowo (2)	117	33,6	113	31,6	-3,42	-2,1
125	Tłuchowo (2)	195	42,3	153	32,9	-21,54	-9,4
126	Topólka (2)	137	27,5	133	27,1	-2,92	-0,4
127	Toruń (1)	5 735	27,8	5 913	29,2	3,10	1,4
128	Tuchola (3)	633	31,6	583	28,6	-7,90	-3,0
129	Unisław (2)	246	36,3	197	28,3	-19,92	-8,1
130	Waganiec (2)	136	31,0	136	29,6	0,00	-1,3
131	Warlubie (2)	220	33,8	188	28,6	-14,55	-5,1
132	Wąbrzeźno (1)	390	28,2	404	29,3	3,59	1,1
133	Wąpielsk (2)	126	30,8	110	27,1	-12,70	-3,7
134	Wielgie (2)	227	34,5	238	34,9	4,85	0,4
135	Wielka Nieszawka (2)	152	36,4	148	29,4	-2,63	-7,0
136	Więcbork (3)	480	36,7	340	25,5	-29,17	-11,2
137	Włocławek (1)	3 056	25,8	2 705	24,0	-11,49	-1,8
138	Włocławek (2)	172	27,6	186	26,1	8,14	-1,5

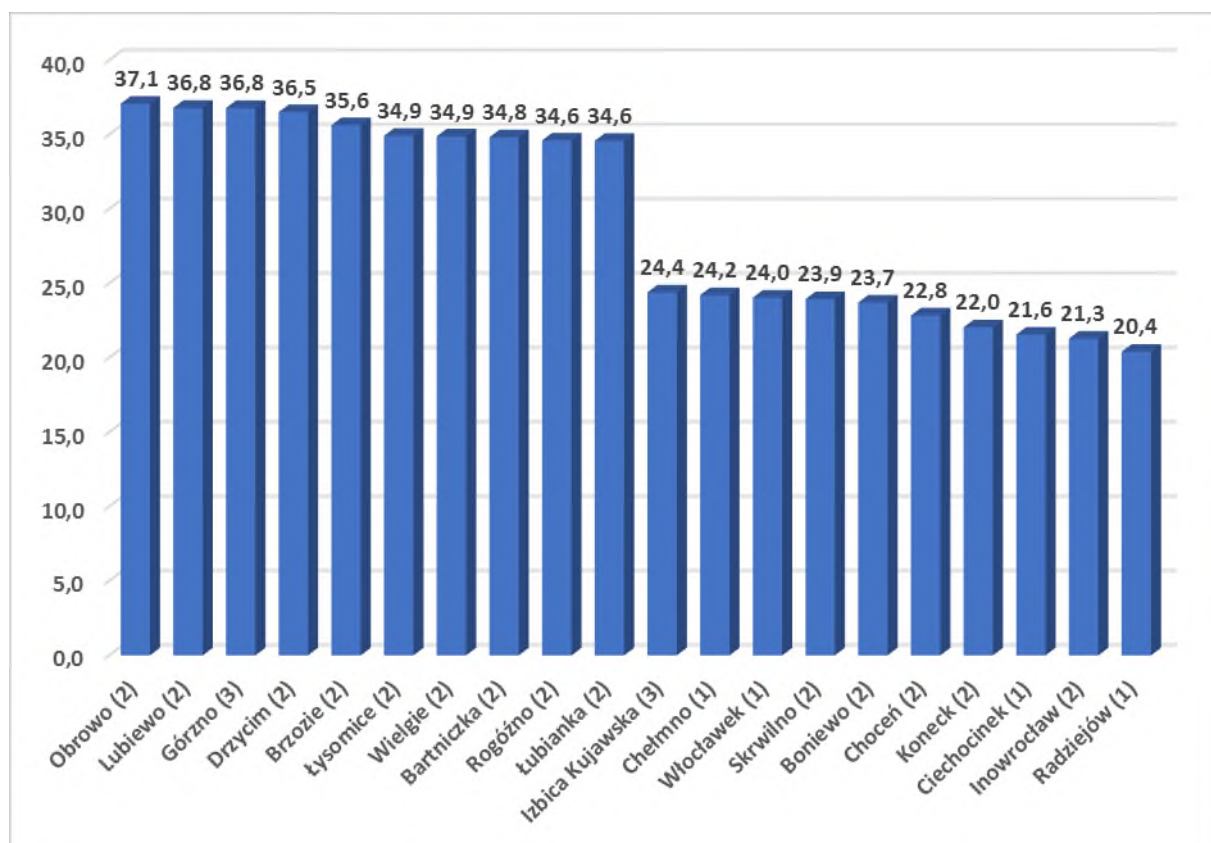

Lp.	Jednostka terytorialna	dzieci w wieku do 3 lat				Zmiana liczby dzieci do lat 3 [%]	zmiana [p. proc.] liczby dzieci na 1 tys. mieszkańców
		osoby	na 1 tys. mieszkańców	osoby	na 1 tys. mieszkańców		
		2007		2016		2007-2016	2007-2017
139	Zakrzewo (2)	96	26,4	88	24,8	-8,33	-1,6
140	Zbiczno (2)	155	34,2	165	34,4	6,45	0,2
141	Zbójno (2)	141	31,3	107	24,5	-24,11	-6,8
142	Zławieś Wielka (2)	414	35,4	436	31,8	5,31	-3,5
143	Złotniki Kujawskie (2)	275	30,6	283	30,8	2,91	0,2
144	Żnin (3)	750	31,1	695	28,5	-7,33	-2,6
	suma/średnia	62 837	33,1	58 532	29,0	-9,2	-4,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS

Największą liczbę dzieci do 3 lat na 1 tys. mieszkańców w 2016 r. odnotowano w gminach: Obrowo (37,1), Lubiewo i Górzno (36,8), Drzycim (36,5) oraz Brzozie (35,6), natomiast najmniejszą odnotowano w mieście Radziejów (20,4), gminie Inowrocław (21,3), mieście Ciechocinek (21,6), gminie Koneck (22,0) oraz gminie Chocień (22,8). Średnio w województwie liczba dzieci do lat 3 przypadająca na 1000 mieszkańców wynosiła 29 osób i była wyższa niż w 2015 roku o 1 osobę, kiedy wynosiła 28 osób.

Ryc. 3. Dzieci w wieku do lat 3 na 1 tys. mieszkańców w 2016 r. - 10 jednostek o najwyższej i najniższej wartości

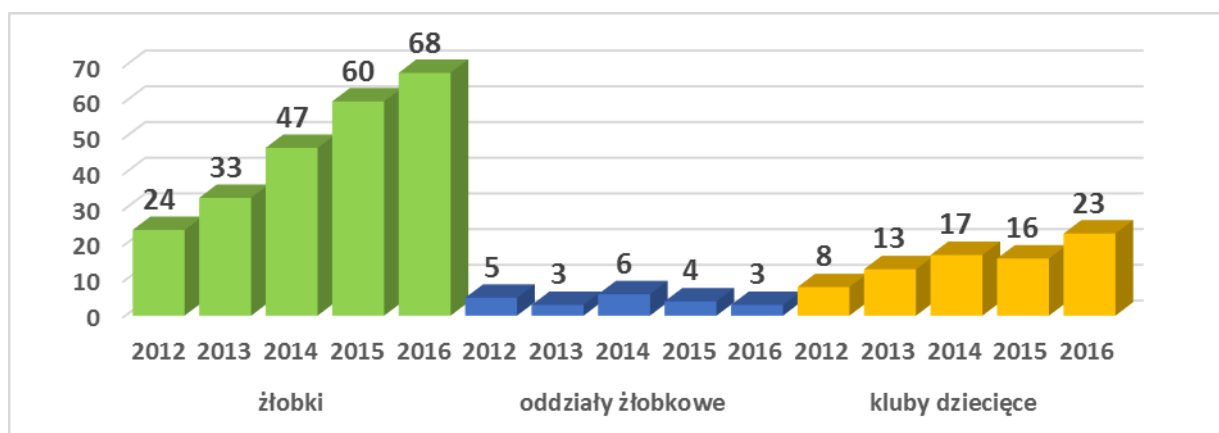

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS

1.2. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3

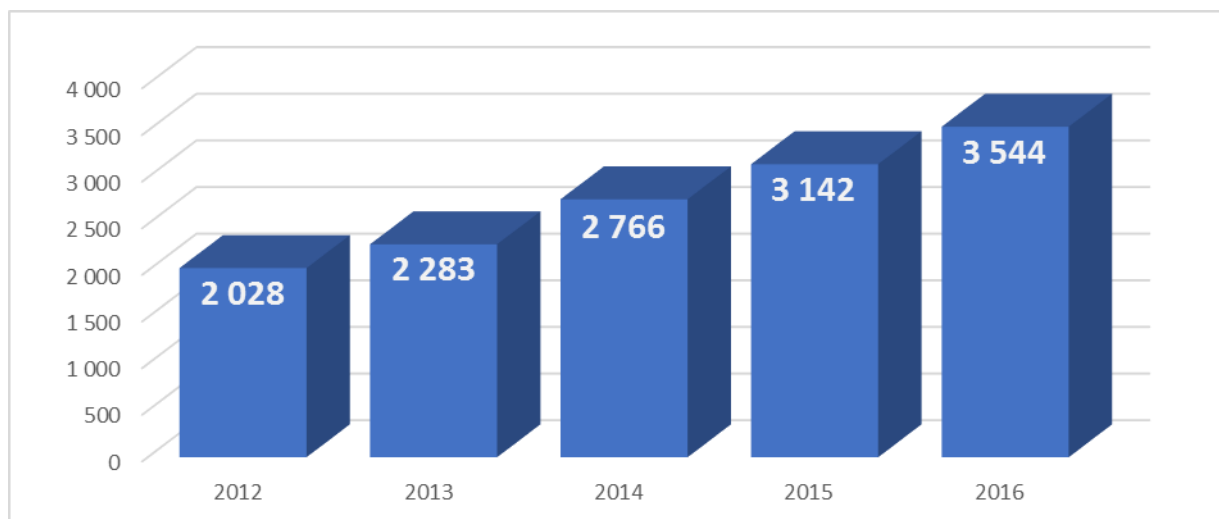
W ciągu ostatnich pięciu lat na terenie województwa zwiększyła się liczba placówek (głównie żłobków i klubów dziecięcych, na poziomie zbliżonym do lat poprzednich pozostała liczba oddziałów żłobkowych) zajmujących się opieką nad dziećmi do 3 lat. W 2016 roku, na 144 jednostki samorządu terytorialnego, tylko w 31 funkcjonowało 68 żłobków, 3 oddziały żłobkowe oraz 23 klubów dziecięcych, w których łącznie znajdowało się 3 544 miejsca (wzrost o 402 miejsca – 12,8% w stosunku do roku 2015 z poziomu 3 142 miejsc). W ciągu roku w tych placówkach przebywało 5 042 dzieci (łącznie w ciągu roku) - o 7,4% więcej niż w roku 2015 (4 696 dzieci). Na koniec 2016 roku w placówkach opieki nad dziećmi do 3 lat przebywało 3 273 dzieci.

Ryc. 4. Liczba placówek opiekuńczych dla dzieci do lat 3 ogółem w województwie kujawsko-pomorskim (2012-2015)

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS

Ryc. 5. Liczba miejsc w placówkach dla dzieci do lat 3 w województwie kujawsko-pomorskim (2012-2016)

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS

Tab. 2. Gminy w województwie kujawsko-pomorskim, w których funkcjonowały w 2016 r. placówki opieki nad dziećmi do lat 3

Lp.	Nazwa	żłobki	oddziały żłobkowe	kluby dziecięce	miejsca ogółem (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi)	dzieci przebywające w ciągu roku ogółem (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi)	dzieci ogółem (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi) 31 XII	
		2016						
		[ob.]			[msc.]	[osoba]		
1	Aleksandrów Kujawski (1)	1	0	0	10	10	10	
2	Brodnica (1)	0	0	4	95	90	64	
3	Białe Błota (2)	2	0	0	97	140	100	
4	Koronowo (3)	1	0	0	32	32	32	
5	Osielsko (2)	2	0	0	31	31	27	
6	Solec Kujawski (3)	0	0	1	24	27	24	
7	Chełmno (1)	2	0	0	45	23	18	
8	Golub-Dobrzyń (1)	0	0	1	15	15	15	
9	Gruta (2)	1	0	0	15	15	15	
10	Inowrocław (1)	4	0	1	217	359	214	
11	Gniewkowo (3)	1	0	0	15	15	15	
12	Janikowo (3)	0	0	1	9	4	4	
13	Lipno (1)	1	0	0	10	19	10	
14	Kikót (2)	0	0	1	10	14	10	
15	Mogilno (3)	2	0	0	63	66	58	
16	Nakło nad Notecią (3)	1	0	0	20	12	12	
17	Szubin (3)	1	1	0	57	86	56	
18	Sępólno Krajeńskie (3)	1	0	1	82	98	82	
19	Świecie (3)	1	0	0	65	120	65	
20	Chełmża (1)	0	0	1	20	20	20	
21	Lubicz (2)	3	0	0	67	45	42	
22	Obrowo (2)	0	0	1	30	30	19	
23	Cekcyn (2)	2	0	0	30	41	30	
24	Gostycyn (2)	0	0	1	10	7	7	
25	Tuchola (3)	1	0	1	30	28	22	
26	Płużnica (2)	1	0	0	15	8	4	
27	Barcin (3)	0	2	0	44	80	46	
28	Bydgoszcz (1)	10	0	6	1 090	1 835	1 092	
29	Grudziądz (1)	4	0	1	163	198	121	
30	Toruń (1)	20	0	2	873	1 181	786	
31	Włocławek (1)	6	0	0	260	393	253	
		68	3	23	3 544	5 042	3 273	

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS

Ryc. 6. Gminy w województwie kujawsko-pomorskim, w których funkcjonowały w 2016 r. placówki opieki nad dziećmi do lat 3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tab. 3. Odsetek dzieci do 3 lat w województwie kujawsko-pomorskim objętych opieką w żłobkach* w latach 2012-2016 (gminy)

Lp.	Nazwa	odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach*				
		ogółem				
		2012	2013	2014	2015	2016
		[%]				
	POLSKA	3,8	4,8	5,9	6,8	7,8
	KUJAWSKO-POMORSKIE	3,0	3,5	4,3	4,9	5,6
1	Aleksandrów Kujawski (1)	0,0	0,0	4,4	3,0	3,1
2	Brodnica (1)	0,0	0,0	2,1	1,7	7,1
3	Białe Błota (2)	10,6	13,8	18,1	18,0	17,6
4	Dobrcz (2)	3,4	4,2	2,4	0,0	0,0
5	Koronowo (3)	0,0	0,0	0,0	0,0	4,6
6	Osielsko (2)	0,0	3,3	3,0	5,9	7,4
7	Solec Kujawski (3)	0,2	0,0	2,0	5,5	4,8
8	Chełmno (1)	0,0	0,0	0,0	3,5	3,7
9	Golub-Dobrzyń (1)	0,0	0,6	5,1	7,5	3,9
10	Gruta (2)	0,0	6,8	7,3	7,6	8,1
11	Inowrocław (1)	9,5	8,3	9,6	9,1	11,4
12	Gniewkowo (3)	0,0	0,0	3,3	3,8	4,1
13	Janikowo (3)	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
14	Lipno (1)	0,0	0,0	2,1	2,5	2,5
15	Kikót (2)	0,0	0,0	0,0	2,7	4,4
16	Mogilno (3)	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3
17	Nakło nad Notecią (3)	1,6	1,5	2,7	3,1	1,4
18	Szubin (3)	4,6	4,7	4,9	5,0	7,6
19	Sępólno Krajeńskie (3)	0,0	11,6	11,7	12,9	19,2
20	Świecie (3)	5,5	4,8	6,0	6,5	6,4
21	Chełmża (1)	0,0	3,4	2,7	3,4	4,5
22	Lubicz (2)	0,0	0,0	1,0	9,3	7,4
23	Obrowo (2)	1,3	4,6	5,1	3,1	3,2
24	Cekcyn (2)	0,0	2,0	4,3	4,9	14,2
25	Gostycyn (2)	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3
26	Tuchola (3)	0,8	1,9	1,9	2,5	3,8
27	Płużnica (2)	0,0	0,0	5,6	2,1	3,0
28	Barcin (3)	5,0	3,3	11,8	10,6	11,1
29	Bydgoszcz (1)	9,1	8,6	10,1	10,9	11,5
30	Grudziądz (1)	1,7	2,1	2,5	3,0	4,5
31	Toruń (1)	7,0	10,6	11,2	13,0	13,3
32	Włocławek (1)	4,8	6,0	6,6	8,6	9,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

*na potrzeby opracowania przyjęto, że ilekroć mowa o opiece żłobkowej (lub w żłobkach) dotyczy ona opieki w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz od 2012 r. - klubach dziecięcych w grupie wieku do lat 3 (bez trzylatków).

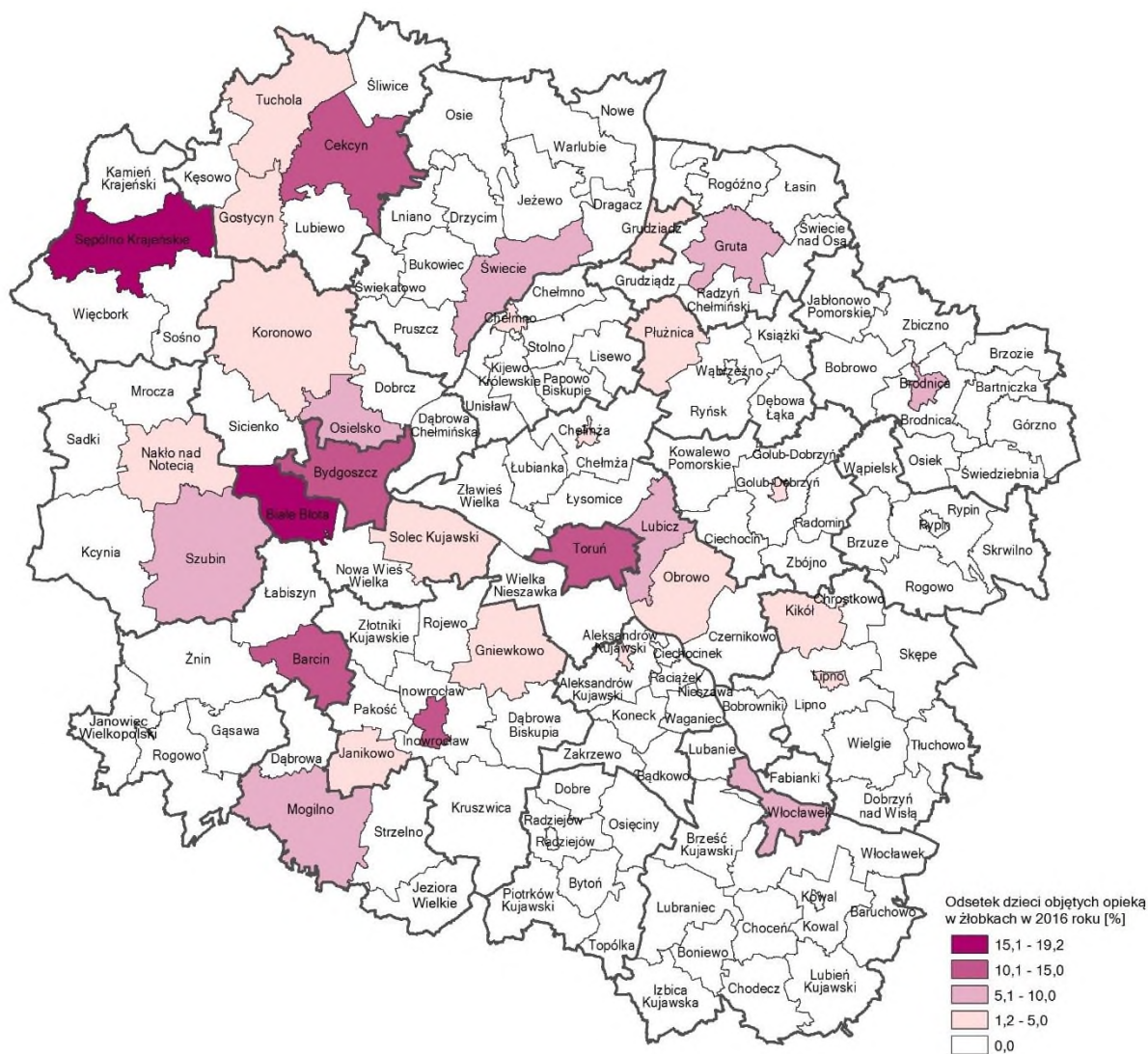

W 2012 roku, tylko w 14 gminach województwa kujawsko-pomorskiego (w tym w największych miastach województwa) opiekunowie dzieci do lat 3 mieli możliwość skorzystania z opieki w żłobkach.

W 2016 roku na terenie 31 gmin województwa funkcjonowały jednostki świadczące opiekę nad dziećmi w tym wieku, w stosunku do roku 2015 na terenie czterech gmin (gminie Koronowo, Janikowo, Mogilno oraz Gostycyn) opiekunowie dzieci do 3 lat mogli po raz pierwszy skorzystać z tego rodzaju usług.

Największy odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2016 roku miał miejsce w gminie Sępólno Krajeńskie (19,2%), a 10 jednostek osiągnęło wartość wskaźnika powyżej średniej dla Polski wynoszącej 7,8%, przy średniej dla województwa wynoszącej 5,6%. Wśród gmin, w których dzieci objęte były opieką żłobkową, dominowały gminy miejsko-wiejskie których żłobki zlokalizowane były na terenie miast w tych gminach (Sępólno Krajeńskie, Barcin, Szubin), miasta należące do największych w województwie (Toruń, Bydgoszcz, Inowrocław), gminy „obwarzankowe” największych miast (Białe Błota, Osielesko, Lubicz), ale również gminy wiejskie (Cekcyn, Gruta, Kikół), które na swoim terenie realizowały opiekę nad dziećmi do lat 3.

Ryc. 7. Odsetek dzieci do 3 lat objętych opieką w żłobkach w 2016 roku (gminy)

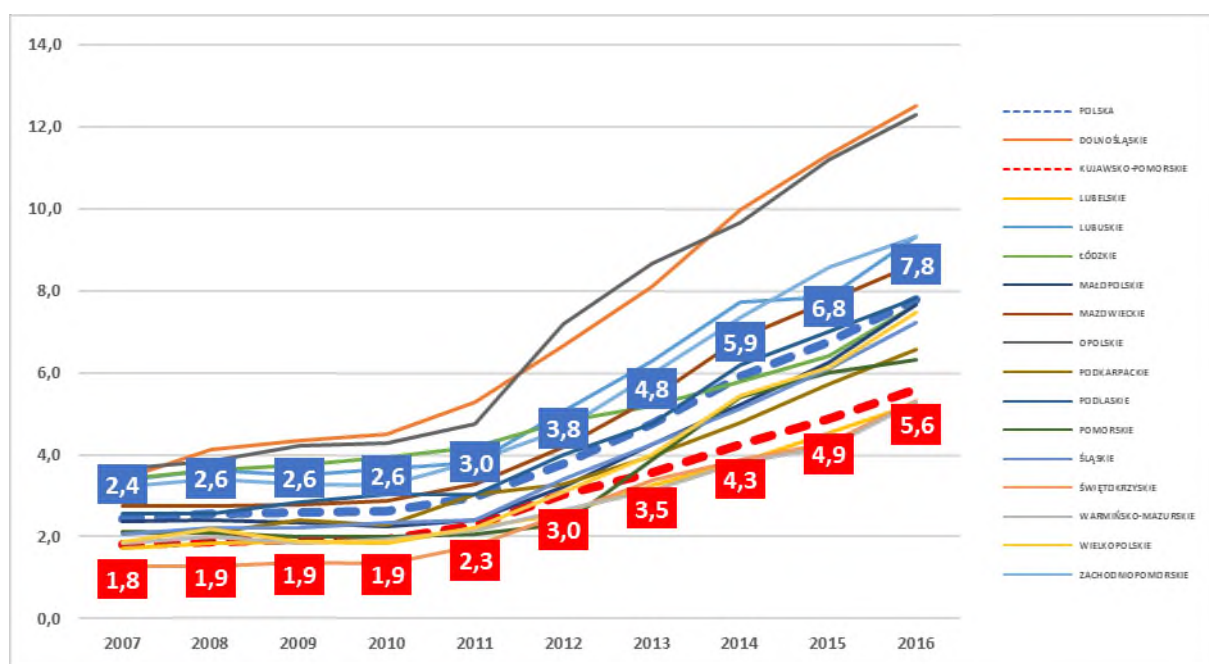

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2. Podsumowanie i wnioski

Analizując najnowsze dane dotyczące liczby dzieci do lat 3 objętych opieką żłobkową, biorąc pod uwagę głównie poziom dostępu do tego rodzaju świadczeń, nadal obserwujemy pozytywne zmiany o dużym i często pogłębiającym się zróżnicowaniu pomiędzy poszczególnymi gminami województwa jak również województwami w kraju. W ostatnich 10 latach region zajmuje średnio 13 lokatę w kraju, pod względem odsetka dzieci objętych opieką w placówkach żłobkowych, jednak dystans dzielący województwo od średniej wartości dla kraju w ostatnich latach powiększa się – w roku 2007 wynosił 0,6 p. proc., a w roku 2016 – 2,2 p. proc., co świadczy o większej dynamice zmian tego wskaźnika w pozostałych województwach w porównaniu do kujawsko-pomorskiego.

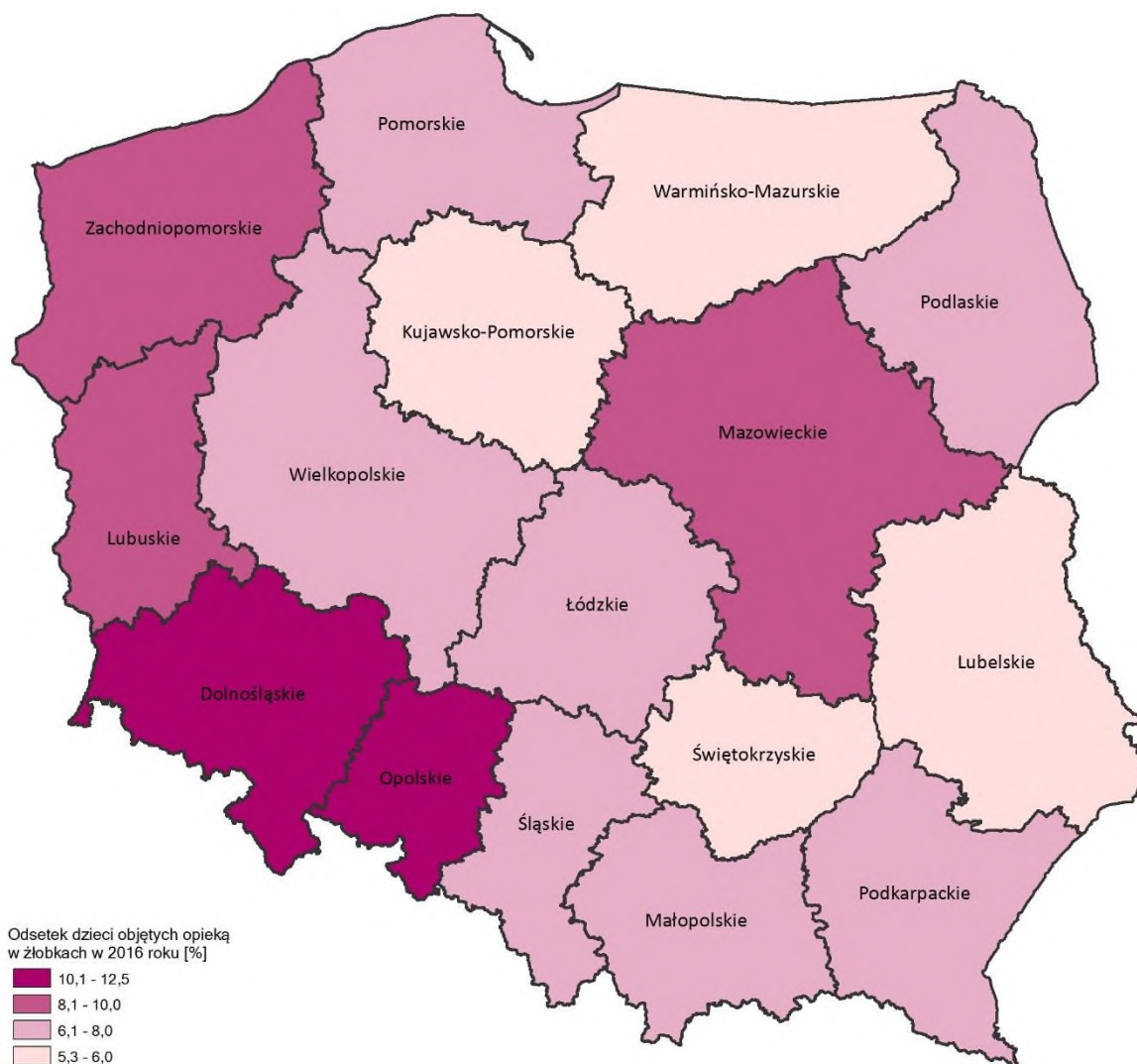
Ryc. 8. Odsetek dzieci do 3 lat objętych opieką w żłobkach w latach 2007-2016 (Polska i województwa)*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS***Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach to stosunek liczby wszystkich dzieci objętych opieką w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz od 2012 r. - klubach dziecięcych, do liczby dzieci w grupie wieku do lat 3 (bez trzylatków) – wyrażony procentowo (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)**

W dalszym ciągu obserwujemy rosnący udział dzieci w wieku do lat 3, które objęte są opieką w żłobkach, jednak ze względu na większy potencjał ludnościowy zjawisko koncentruje się głównie w największych ośrodkach miejskich województwa. Na terenach wiejskich odsetek korzystających z niej jest znacząco niższy. Zjawisko to związane jest bezpośrednio z liczbą osób aktywnych zawodowo, które przekazują opiekę nad dziećmi instytucjom do tego przeznaczonym. W ostatnich dwóch latach zwiększył się znacząco odsetek dzieci korzystających z tej formy opieki w jednostkach, które już wcześniej taką opieką świadczyły. Jednak tylko w 22% gmin (w 2016 roku) na terenie województwa była zapewniona opieka żłobkowa, **dlatego obszar całego województwa należy uznać nadal jako deficytowy i wymagający, dopasowanej do zidentyfikowanych potrzeb, interwencji.** Na terenach gmin wiejskich, opiekę nad dziećmi do lat 3 mieszkańcy realizują często we własnych rodzinach, korzystając z pomocy osób pozostających poza rynkiem pracy, redukując zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi.

Ryc. 9. Odsetek dzieci do 3 lat objętych opieką w żłobkach w 2016 r. (województwa)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W perspektywie kolejnych lat, na skutek zmniejszenia się populacji tej grupy wiekowej (zgodnie z prognozami GUS) oraz zwiększania się bazy infrastrukturalnej następować będzie stopniowe nasylenie popytu na tego rodzaju usługi, głównie na terenach miejskich. Na terenach wiejskich, ze względu chociażby na utrudnienia wynikające z zapewnienia odpowiedniego zaplecza transportowego (transportu publicznego), zmiany te będą następowały wolniej i związane będą z ogólną poprawą sytuacji społeczno-gospodarczej na tych terenach. Działania z zakresu aktywizacji osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 poprzez wsparcie tworzenia i funkcjonowania podmiotów świadczących usługi opieki nad dziećmi do lat 3, realizowane przy wsparciu środków unijnych, nadal stanowić będą jedno z podstawowych wyzwań stojących przed władzami samorządowymi województwa kujawsko-pomorskiego.